



Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2019 m. spalio 11 d.
(OR. en)

12907/19

SOC 661
ANTIDISCRIM 37
JAI 1041
MI 702
FREMP 142

PRANEŠIMAS

nuo:	Pirmininkaujančios valstybės narės
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Kovos su diskriminacija stiprinimas Europos Sąjungoje – politiniai debatai

Rengiantis 2019 m. spalio 24 d. Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalų tarybos posėdyje vyksiančiai diskusijai delegacijoms pridedamas pirmininkaujančios valstybės narės parengtas orientacinis pranešimas.

Kovos su diskriminacija stiprinimas ES

1. Diskriminacija Europos Sąjungoje

Europos Sąjunga yra grindžiama šiomis vertybėmis: pagarba žmogaus orumui, laisve, demokratija, lygybe, teisine valstybe ir pagarba žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises. Sąjungos tikslas – skatinti taiką, savo vertybes ir savo tautų gerovę. Sąjunga taip pat, be kita ko, kovoja su diskriminacija.

ES Pagrindinių teisių chartijos 21 straipsniu draudžiama diskriminacija bet koku pagrindu, pvz., dėl lyties, rasės, odos spalvos, etninės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitų pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos.

Vis dėlto kas penktas žmogus Europos Sąjungoje patiria diskriminaciją ar priekabiavimą dėl įvairių pagrindų arba pagrindų derinio¹. Kai kurios grupės, pvz., mažumoms priklausančios mažumos, kaip antai imigrantų kilmės translyčiai asmenys, dažniau nei kitos gali tapti diskriminacijos, seksualinio priekabiavimo ir smurto aukomis. Daugumoje valstybių narių tarpsektorinė diskriminacija nepatenka į nacionalinės teisės aktų taikymo sritį.

Be to, dėl ekonominio diskriminacijos poveikio valstybės narės patiria BVP nuostolių ir praranda mokestines pajamas, taip pat jose didėja išlaidos, susijusios su sveikatos priežiūra ir kitomis paslaugomis. Už diskriminaciją dažnai nenubaudžiama.

Be to, apie daugelį diskriminacijos atvejų nepranešama: teisės aktų spragos arba neveiksmingas įgyvendinimas galėtų sukelti klaidingą įspūdį, kad kai kurių formų diskriminacija yra toleruojama. 62 % ES gyventojų sutinka, kad siekiant panaikinti esamas apsaugos spragas reikia naujų priemonių².

¹ Europos Komisija (2015 m.), specialioji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 437 „Discrimination in the EU in 2015“.

² Ten pat.

2. Pasiūlymo dėl Vienodo požiūrio direktyvos vaidmuo ir svarba

Siekdama panaikinti ES teisės aktų dėl nediskriminavimo spragas, 2008 m. liepos 2 d. Europos Komisija pateikė pasiūlymą dėl Tarybos direktyvos, kuria įgyvendinamas vienodo požiūrio į asmenis, nepaisant jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, principas (*Vienodo požiūrio direktyva*, COM (2008) 426 final). Šiuo metu šie keturi pagrindai įtraukti į ES teisės aktus tik užimtumo ir profesinės veiklos srityje (Tarybos direktyva 2000/78/EB).

2009 m. gruodžio 1 d. įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, pasiūlymas dabar grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 19 straipsniu, pagal kurį reikalaujama, kad Taryba dėl jo balsuotų vieningai ir būtų gautas Europos Parlamento pritarimas.

Nepaisant pastangų, kurias nuo 2008 m. dėjo daugiau kaip 20 pirmininkavusių valstybių narių, reikiamos vieningos pozicijos Taryboje pasiekti dar nepavyko. Valstybėms narėms susirūpinimą keliantys klausimai visų pirma yra susiję su siūlomos direktyvos teisiniu tikrumu, Sąjungos ir valstybių narių kompetencijos pasidalijimu ir konkrečiu direktyvos poveikiu, įskaitant finansines išlaidas.

Nepaisant ES įgaliojimų ir pareigos aktyviai kovoti su diskriminacija, dabartinė ES teisės aktų padėtis nediskriminavimo srityje sukuria dirbtinę apsaugos nuo diskriminacijos konkrečiu pagrindu „hierarchiją“.

3. Kovos su diskriminacija stiprinimas: tolesni veiksmai

Spalio 24 d. Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalų (EPSCO) tarybos posėdyje pirmininkaujanti Suomija surengs politinius debatus dėl vienodo požiūrio, kad būtų išnagrinėta, kaip būtų galima veiksmingiau kovoti su diskriminacija ne tik užimtumo ir profesinės veiklos srityse.

Daugelyje valstybių narių atsakymų į 2019 m. liepos mėn. pirmininkaujančios Suomijos atsiųstą klausimą nurodyta, kad pagrindinė kovos su diskriminacija priemonė yra visapusiškos teisinės sistemos sukūrimas ES lygmeniu. Daugelio valstybių narių nuomone, jų nacionalinės kovos su diskriminacija teisės aktai yra tinkami. Tačiau galiojančius teisės aktus reikia veiksmingiau įgyvendinti. Laikoma, kad didžiausia diskriminavimo rizika gresia moterims, neįgaliesiems, LGBTI asmenims, etninėms mažumoms, įskaitant romus ir imigrantus, ir neturtingiems žmonėms. Taip pat minimi asmenys, kuriems gresia daugialypė arba tarpsektorinė diskriminacija.

Valstybės narės nurodo šias kovos su diskriminacija priemones: strateginį darbą, įskaitant veiksmų planus ES lygmeniu, ES finansavimą, integravimą į įvairias politikos sritis, informuotumo didinimą, didesnę paramą nukentėjusiesiems bei lygybės įstaigoms ir kovą su neapykantą kurstančia kalba. Taip pat pripažįstama išsamių ir patikimų duomenų apie diskriminaciją svarba.

o

o o

Atsižvelgiant į šias aplinkybes, ministrų prašoma atsakyti į šiuos klausimus:

- 1 KL.:** Kaip paaiškintumėte tai, kad, nepaisant galiojančių teisės aktų ir tvirto Europos Sąjungos bei jos valstybių narių politinio įsipareigojimo kovoti su diskriminacija, ji tebėra didelė problema Europos šalių visuomenėje?
- 2 KL.:** Kokių veiksmų ketina imtis jūsų vyriausybė, kad būtų sustiprinta kova su diskriminacija?
- 3 KL.:** Atsižvelgiant į tai, kad derybos dėl siūlomos Vienodo požiūrio direktyvos atsidūrė aklaivietėje, ką konkrečiai turėtų daryti Europos Sąjunga ir naujoji Europos Komisija, kad išspręstų susidariusią padėtį, siekiant padidinti kovos su diskriminacija priemonių veiksmingumą ir pašalinti kovos su diskriminacija teisės aktų spragas?